

Тилни тийиш ҳақида

05:00 / 01.03.2017 5582

Аллоҳ таоло инсонни гўзал суратда яратиб, унга жуда кўплаб неъматларни ато этди. Жумладан, махлуқотлардан фақат инсон зотига нутқни берди. Тил шундай воситаки, бир ширин сўз билан қалби вайрон одам кўнглини обод этиш ёки аксинча, бир ёмон сўз билан тилка-пора қилиб юбориш табиий. Инсон тил орқали улкан савобларни қўлга киритиши ёки аксинча, охиратда надомат чекиши мумкин. Қуйида баъзи салафи солиҳларнинг тилни тийиш ва уни фақатгина яхши ўринларда ишлатиш борасида айтган сўzlари билан танишамиз.

Имом Муновийнинг “Файзул қадир” номли китобида бундай келтирилади: “Иbn Арабий айтади: “Машойихларимиз ҳар доим кун давомида гапирган сўzlари ва қилган ишларини ҳисоб-китоб қилиш учун қайд қилиб борардилар. Хуфтон намозини адо қилгач, дафтарга қараб ўзларини ҳисоб-китоб қилар, агар истиғфорга ҳақли иш кўрсалар, истиғфор айтар, тавбага лойик бўлса, тавба этар, шукр талаб амалларда шукrona келтириб, сўнг ухлар эдилар”.

Имом Кархий: “Инсон ўзига фойдасиз нарсани сўзлаши Аллоҳ томонидан хорланиши билан баробардир”, деганлар.

Ҳасан Басрий: “Аллоҳ таоло бирор бандани фойдасиз ишда машғул қилиб қувиши ундан юз ўгиришининг аломатидир”, деганлар .

Молик ибн Динор айтади: “Агар қалбинг қотганлиги, баданинг заифлашгани ва ризқингда маҳрумликни кўрсанг, огоҳ бўлгинки, сен ўзингга фойда бермайдиган нарса тўғрисида гапиргансан”.

Юнус ибн Убайд айтади: “Киши ўзига манфаат келтирмайдиган бир сўзни тарқ қилиши бир кун рўза тутишидан афзалдир.”

Имом Шофиъий айтади: “Ким Аллоҳ қалбини нурлантириб қувишини хоҳласа, беҳуда гапларни тарқ қилсин”.

Имом Шофиъий айтади: “Уч нарса ақлни ўткирлаштиради.

1. Уламолар билан ўтириш.

2. Солиҳлар сухбатида бўлиш.

3. Беҳуда гап-сўзлардан тийилиш”.

Умматнинг ҳакими Ашраф Али Таҳонавий раҳматуллоҳи алайҳ Муҳаммад Шафиъ раҳматуллоҳи алайҳга бундай васият қилган: “Албатта фарз, вожибларни адо қилиш, суннат ва мустаҳабларга риоя этиш хосу авом мусулмонга бирдек лозимдир. Лекин сени уч амалда бардавом бўлишни

васият қиласман:

1. Аллоҳга тақво қилгин. Зеро, у намоз, рўза ва зоҳирий муомалот масалалари билан чегараланмаган. Балки ботиний амалларда ҳам тақво риоясини қилиш вожибдир. Шундай экан, тақво зоҳирий амалларда кўрингани каби ботинийларида ҳам руёбга чиқсин.
2. Фойда келтирмайдиган нарсалардан четлан. У хоҳ амал, хоҳ калом бўлсин фарқи йўқ. "Моо лоо яъни"дан мурод, инсонга дунёда ҳам охиратда ҳам фойда келтирмайдиган ишдир.
3. Ҳар куни озгина бўлса-да, Куръон тиловатида бардавом бўл. Бундан ташқари, "Субҳоналлоҳ", "Алҳамдулиллоҳ", "Ла илаҳа иллаллоҳ", "Астағфируллоҳ" каби зикрларни тақорорлашда ва Набий соллаллоҳу алайҳи васалламга салавот йўллаш ҳамда намоздан сўнг айтиладиган тасбехларда бардавом бўлгин .

Замонамизning етук олимларидан Муҳаммад Тақий Усмоний айтади: "Падари бузрукворимиз, аллома Муҳаммад Шафиъ раҳматуллоҳи алайҳга баъзан динга ҳам, дунёга ҳам фойдаси йўқ саволлар йўлланса, унга жавобан Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг: "Беҳуда ишларни тарк қилиш киши исломининг гўзаллигидандир" деган муборак ҳадисларини ёзар эдилар .

Шундай экан, юқоридаги ўгитларга амал қилиб, ўтаётган ҳар бир лаҳзамизни ғанимат билишимиз, бизга берилган тил неъматидан унумли фойдаланишимиз керак. Зеро, вақтимизни беҳуда гап-сўзларга совуриш ўрнига, илм-фан, касб-хунар, таълим-тарбия ва жамиятимиз фаровонлиги йўлида сарфласак, икки дунё саодатига эришамиз. Аллоҳ таоло бизларга ато қилган барча неъматларидан оқилона фойдаланишимизни насиб айласин.

Муҳаммад Раҳматуллоҳ Ан-Надавий. "Ашраф Али Таҳонавий ҳакимул уммат ва шайхул машойихил асли фил хинд". Дорул қалам. Димашқ. 123-бет.
Муҳаммад Тақий Усмоний. "Усулул ифто ва одобуху". 293-бет.

Манба: *islom.uz*

**Абдушукур МУРОДОВ,
Тошкент ислом университети магистранти**